

Jó gyakorlatok a gyermekvédelemben - 2008¹

2008 folyamán az SZMM és az SZMI ismételt meghirdetik a jó gyakorlatok összegyűjtését célzó programot, amely kimondottan a gyermekvédelmi törvény alkalmazása során kialakult és a tapasztalatok által igazolt eljárások összegyűjtését, ezen tapasztalatok számára nyilvánosság biztosítását szeretné elérni. Továbbá célja a jó gyakorlatok minél szélesebb körű elterjesztése a gyermekjóléti-gyermekvédelmi intézményekben; az öntevékeny szakmai műhelyek kialakulásának segítése; a sokoldalú intézményi együttműködés erősítése és a szervezett horizontális módszertani tapasztalatcseré.

A programkiírás megjelenése és a beadási határidő közti intervallum lehetőséget biztosít arra, hogy a programban részt venni kívánók elkészíthessék pályamunkáikat, továbbá a programkonzultációra is lehetőséget tudnak biztosítani.

A beérkezett programok elbírálására az őszi folyamán, az eredményhirdetésre pedig a novemberi „Jó gyakorlatok a gyermekvédelemben” konferencián kerül sor.

A vállalkozó kedvűeket ÚTMUTATÓ segíti, amely a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, valamint a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet által meghirdetett *Jó gyakorlatok a gyermekvédelemben* című, a gyermekjóléti-gyermekvédelmi intézményekben kidolgozott, mások számára közreadható jó gyakorlatok összegyűjtését célzó programra jelentkezők részére készült.

■ ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A szolgáltatóktól olyan jó gyakorlatok/programok leírását várják, amelyekben az alábbi szempontok érvényesülnek:

- Valós szükségletekre építve, minél szélesebb hozzáférést biztosításával végzik tevékenységüket.
- A szolgáltatás/program egyfajta minőségi fejlődést eredményezett.
- A meglévő szolgáltatás minőségét úgy javították, hogy mind a szolgáltatást igénybe vevő, mind a szolgáltatást nyújtó elégedettsége/közérzete javult.
- A jó gyakorlat, annak elemei, minőségi változásai, eredménye bemutatásához mennyiségi mutatókat/indikátorokat használnak.
- Hangsúlyt kapnak az ágazaton belüli-kívüli együttműködések.
- A **legfontosabb szempont:** úgy írják le a jó gyakorlatot/programot, hogy az mások számára is érthető, alkalmazható legyen. A jövőben más szolgáltatók is be tudják építeni a munkájukba a jó gyakorlatot a szolgáltatás fejlesztése érdekében.

■ A PROGRAM CÉLJA

A program célja, hogy a gyermekvédelmi törvény alkalmazása során kialakult és a tapasztalatok által igazolt eljárásokat összegyűjtse, és számukra nyilvánosságot biztosítsanak; a

gyermekjóléti-gyermekvédelmi intézményekben minél szélesebb körben elterjesszék; segítsék öntevékeny szakmai műhelyek kialakulását; a sokoldalú intézményi együttműködés erősítését és a szervezett horizontális módszertani tapasztalatcserét.

Mi a jó gyakorlat? A „jó gyakorlat” fogalma a gyermekjóléti-gyermekvédelmi tevékenységben olyan helyben kialakított, eredményre vezető, új megoldási módot jelent a szolgáltatásokat igénybe vevők problémáira (akár egyedi szükségleteinek kielégítésére), amelyet az intézményben, ellátási formában a helyi tapasztalat már hitelesített, amely bevált, rendszeresen alkalmazták, a felhasználók elfogadták mint szolgáltatást, igénylik, és eredményes a közösségre gyakorolt hatása is. A megoldási mód lehet saját kezdeményezés vagy adaptáció. Lényeges feltétel még, hogy másutt is alkalmazható legyen. Az új megoldási mód „műfaját” tekintve jelentheti például a tartalmában, formájában vagy technikájában új szakmai programot, szolgáltatást, eljárást, szervezeti vagy szervezési megoldást, támogató csoport összeállítását stb.

■ PROGRAMTERÜLETEK

(Az egyes program területek után – **szigorúan csak az értelmet segítőt, serkentőt példaként!** – gondolatébresztőként a pályázat kiírói felsoroltak néhány ötletet, lehetséges aktuális témakört a leendő jelentkezők témaválasztásának megkönnyítése érdekében.)

1) Közszolgáltató és közösségi megoldások a prevencióban

Új szolgáltatások a napközbeni kisgyermekellátásban, önkéntesek bevonása, helyi erőforrások hálózattá szervezése, új kezdeményezések a bölcsődei nevelés-gondozás területén, a korai probléma-felismerés és készségfejlesztés módszerei, nem közoktatási intézmény által nyújtott programok a lemorzsolódás veszélyének kitett tanköteles korú gyermekek számára, veszélyeztetettség kialakulását megelőző program kamaszoknak, családban élő speciális szükségletű gyermekek nevelésének-gondozásának segítése, önálló családgondozó által biztosított gyermekjóléti szolgáltatás módszereinek bemutatása, az ellátottak alkalmazkodási, beilleszkedési nehézségeit csökkentő, önértékelését, önismeretét, különböző készségeit fejlesztő programok, a gyerekek kapcsolatainak erősítése az átmeneti gondozásban.

¹ Forrás: http://www.szmi.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=371&Itemid=34

2) A család összetartozásának erősítése, többirányú támogatása. A család és az otthont nyújtó ellátás kapcsolata

Támogató eljárások a családi funkciók, családi kapcsolatok megerősítésére, a szülői szerepet, szülői kompetenciákat erősítő programok, szülő-gyermek együttes programok, családi kríziseket kezelő programok, a gyermekek családban maradását elősegítő programok, családgondozás különböző szintereken: nevelőszülői, gyermekotthoni elhelyezés esetén, speciális, különleges szükségletű gyermekek esetében.

3) Az énazonosság erősítését, fejlesztését segítő követelmények érvényesítése

Eljárások az énazonosság fejlesztésére, a nemzeti és etnikai, valamint a vallási önazonosság erősítésének módszerei, eszközök a gyermekvédelmi gondoskodás miatt kialakult társadalmi előítéletek eredményes csökkentésére.

4) A szakemberek és intézmények együttműködése

A regionális módszertani bölcsőde és a módszertani feladatot segítő bölcsődék együttműködése, a családi napközi és a bölcsőde kistérségi együttműködése, a bölcsőde és a gyermekjóléti szolgálat kapcsolata, a gyermekjóléti szolgálat által működtetett jelzőrendszer tagjainak ágazatközi együttműködése a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztettség megszüntetése érdekében, együttműködés az átmeneti gondozásban, az alap- és a szakellátás intézményei együttműködésének tapasztalatai, a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó utógondozó tevékenységének rendszerezett bemutatása, a családjukból kiemelt gyermekek visszagondozásának tapasztalatai, azonos tevékenységet végző szakemberek rendszeres szakmai munkamegbeszélései meghatározott céllal és keretek között [műhelymunka].

5) Integrált ellátások szervezése

Széles korcsoport kialakítása a bölcsődében [0-6 éves korig], bölcsőde-óvoda integrált intézményi működése, együttműködés az óvodákkal a három év alatti gyermekek ellátásában, kétféle ellátási forma egy otthont nyújtó szervezetben, speciális szükségletű gyermekek integrált nevelésének módszerei.

6) Egyénre szabott, sajátos szükségletekhez igazodó ellátások kialakítása a szakellátásban

A szolgáltatás igénybevevői és a szakemberek közti kapcsolat alakítása, önkormányzati/érdekképviselői fórum kialakítása, az igénybevevők készségeinek és kompetenciáinak fejlesztése, csoportos és egyéni fejlesztő foglalkozások, az ellátottak önérvényesítésének és kompromisszumképességének fejlesztése, a felelősségtudat kialakítását segítő eljárások, az önellátás és öngondoskodás képességét fejlesztő módszerek, speciális szükségletű gyermekek csoportos nevelésének tapasztalatai, a nagykorúság előkészítésének jó gyakorlatai, szolgáltatásszervezés több szintér, széles korhatár és különböző problémák esetén, terápiás programok a szakellátásban élő kamaszoknak, az intézmény takarékos gazdálkodásának módszerei, gyermeki jogok érvénye-

sülésének segítése a gyermek véleménynyilvánításhoz való jogában, többek között a gondozási hely kijelölésénél, gondozási hely megváltoztatásánál, örökbefogadás előkészítésénél, vér szerinti családdal való kapcsolattartás segítéséhez való jogában, ellátásukhoz kapcsolódó véleményük kinyilvánításához való jogában.

7) A szakmai személyiség karbantartása

Módszerek a speciális és különleges intézményi szintereken a szakmai szerepek elsajátítására és a szakmai szereplők személyiségének mentálhigiénés megsegítésére.

8) Szakmai teljesítménykövetelmények kialakítását: megfogalmazását és elérését segítő tapasztalatok összegzése

A Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézetben a 2006/2007. évben folyt „Szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások szten-derdíziója projekt” keretében készült kísérleti gyermekvédelmi szakmai szabályozó anyagok valamelyik szolgáltatási szten-derdíjének, vagy a Quality4Children valamelyik szten-derdíjének megvalósítását jelentő gyakorlat bemutatása.²

9) *A nagykamazokkal, utógondozottakkal, fiatal felnőttekkel végzett munka jó gyakorlatai* A leendő munkaerő-piaci esélyeik növelése érdekében folytatott tevékenység bemutatása.

10) *A magyar gyermekvédelem eszközrendszerét gyarapító, külföldön már működő gyermekvédelmi technikák meghonosításával kapcsolatos kezdeményezések*

■ AZ ELBÍRÁLÁS SORÁN KÜLÖN FIGYELMET KAPNAK AZOK A PROGRAMOK, AMELYEK:

- a gyermekjólét-gyermekvédelem új szolgáltatásaival járulnak a *családi kompetenciák fejlesztéséhez* és a szülői felelősség megerősítéséhez ;
- *terápiás eljárást dolgoztak ki* az igénybevevők egyéni problémáinak megoldására;
- a *speciális szükségletű gyermekek ellátásának* új módszerét kínálják;
- a hatékony jelzőrendszeri együttműködés módszereit mutatják be;
- több szakterület együttműködésével indítottak sikeres közösségi szolgáltatásokat;
- az alap- és a szakellátás együttműködésének módszereit mutatják be;
- szolgáltatásaik hatásosságának megőrzése és erősítése érdekében szervezetfejlesztő, mentálhigiénés programokat valósítanak meg;

² (A gyermekvédelmi szakterület szolgáltatási szten-derdíjeinek elérési útja: www.szmi.hu – kezdőlap – Szociálpolitika – SzSzFO – Szociális és Gyermekvédelmi Szten-derdíziós Projekt – Letölthető szociális és gyermekvédelmi szakmai szabályozó anyagok tervezeteinek legutóbbi változata – Gyermekvédelmi szakterület szolgáltatási szten-derdíjei. A Quality4Children szten-derdíjei: www.quality4children.info/ps/tmp/q4c_docuud/Q4C-Hungarian.pdf.)

• általánosítható gyakorlati teljesítménykövetelmények kialakításához vezető módszereket mutatnak be.

■ A JELENTKEZŐK KÖRE

Minden, Magyarországon bejegyzett és működő szolgáltató, amely rendelkezik a gyermekjóléti-gyermekevédelmi ellátások végzéséhez szükséges végleges/ideiglenes működési engedéllyel, vagy az önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján, pályázati forrásokból/saját forrásból nyújt szolgáltatásokat.

■ A PROGRAMOK ELBÍRÁLÁSA

A programokat az SZMI-ben történt iktatás után anonim módon továbbítják az előértékelést, illetve a végleges értékelést végző bizottságokhoz.

Az előértékelést az egyes ellátási területeket képviselő csoportok látják el, előre meghatározott szempontok szerint.

A programok előértékelését követően az értékelő bizottság (a bizottság munkájában a Szociális és Munkaügyi Minisztérium és a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet munkatársai mellett felkért szakértők vesznek részt) hozza meg a végleges döntést **2008. október 31-éig**. Az eredmények kihirdetésére a díjátadó ünnepségen kerül sor.

Azoknak a jelentkezőknek a programját, akik előértékelést végző csoport munkájában is részt vesznek, közvetlenül az értékelő bizottság bírálja el.

A programok elbírálásánál a bizottság a jó gyakorlat eredményességét, a jelentkezési lap kitöltését (közérthető megfogalmazás, lényegi válaszadás), a jó gyakorlat újszerűségét, innovativitását, illetve fenntarthatóságát értékeli.

■ DÍJAZÁS

Az értékeléskor odaítélt díjak összegének erejéig a támogató a jelentkező szolgáltatóval köt szerződést, amely szolgáltató köteles a díj teljes összegét a jó gyakorlat bemutatását leíró szakemberek számára kifizetni.

A díjazottak a nyolc programterületre beküldött munkák közül kerülnek kiválasztásra. A programot beküldők közül 8 programot tudunk díjazni, egyenként **200 000 Ft** értékben.

Az eredmények kihirdetésére és a díjak átadására ünnepélyes keretek között kerül sor. A díjkiosztó időpontja **2008. november 20.**, amelyről az érintetteknek írásban küldenek értesítést.

■ A PROGRAM BENYÚJTÁSÁNAK MÓDJA

A benyújtandó programcsomag az ADATLAPBÓL, a PROGRAMLEÍRÁSBÓL, a JELENTKEZÉSI LAPBÓL, valamint a kötelező melléletekből áll.

■ Kötelező melléletek:

1. melléklet: A létesítő/alapító okiratnak a szervezet képviselője által hitelesített másolata (aláírás, pecsét).

2. melléklet: A bírósági nyilvántartásba vételt elrendelő jog-

erős bírósági végzésnek a szervezet képviselője által hitelesített másolata (aláírás, pecsét).

3. melléklet: A jelentkező szervezet képviselőjének három hónapnál nem régebbi, banki aláírási kartonjának a bank által hitelesített másolata.

4. melléklet: Az adatlaphoz csatolt nyilatkozat.

5. melléklet: A teljes benyújtott programcsomag (adatlap, jelentkezési lap, programleírás) CD lemezen (kötelező melléletek nélkül).

6. melléklet: A jó gyakorlatot bemutató szakemberekről készült hagyományos, papír alapú csoportfotó.

A benyújtandó programcsomagot három külön fűzött, nyomtatott példányban (1 eredeti, 2 másolat) és egy elektronikus adathordozón rögzített (CD) példányban személyesen, vagy postai úton (elsőbbbségi feladással) kell eljuttatni a következő címre:

SZOCIÁLPOLITIKAI ÉS MUNKAÜGYI INTÉZET

1134 BUDAPEST, TÜZÉR U. 33-35.

A BORÍTÉKRA, KÉRJÜK, ÍRJÁK RÁ:

„JÓ GYAKORLATOK A GYERMEKEVÉDELEMBEN”

Több kategóriában történő jelentkezés benyújtása esetén mindegyik programcsomagot külön borítékban kell eljuttatni a fent megadott címmel!

A programcsomag postára adásának, illetve személyes leadásának határideje:

2008. október 15.

Figyelem! Formai hibás jelentkezéseket nem áll módjukban elfogadni!

A jelentkező kizárását okozza, ha a programcsomag:

- határidőn túl került postázásra, vagy határidőn túl került személyes leadásra (2008. október 15. szerda)
- hiányzik az adatlap vagy a jelentkezési lap vagy a programleírás
- hiányzik valamelyik kötelező melléklet (vesd össze a kötelező melléletek felsorolásával)
- nem a megfelelő példányszámban lett benyújtva (3 nyomtatott, 1 elektronikus példány)
- hiányzik az aláírás és/vagy a pecsét az eredeti példányról
- a jelentkezési lap nem a megadott pontoknak megfelelően került kitöltésre
- az adatlap vagy a jelentkezési lap hiányosan került kitöltésre

